herpy

GECKOR

South-western spiny-tailed gecko

Strophurus spinigerus

Strophurus spinigerus är en liten piksvansgecko från sydvästra Australien. Den är olivgrå med två rader svarta taggar på svansen och ofta en bred, tandad svart rand längs ryggen. Den klättrar i buskar och träd på natten och kan spruta en klibbig, illaluktande vätska ur svansen när den blir skrämd.

Familj: Diplodactylidae Tidigare namn: *Diplodactylus spinigerus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**9-11 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**6-10 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Halvöken och tempererad skog och äng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Värmeplats	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**18-25 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**12-24 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**2-6**
Inkubation	**45-60 dagar** vid 27-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Strophurus spinigerus är en relativt smärt gecko som kan nå en total längd på cirka 11 cm med svans. Grundfärgen är olivgrå med svarta fläckar, och undersidan är smutsvit, antingen enfärgad eller med svarta stänk. Svansen bär två rader långa, svartaktiga taggar, men över ögonen sitter bara mycket korta taggar eller inga. Många djur har en bred, tandad svart rand längs ryggen och svansen.

Arten består av två underarter. Nominatformen har den breda, mörka ryggstrimman, medan *S. spinigerus inornatus* saknar den. Honorna blir något större än hanarna, och hanarna har tydliga hemipenisbucklor. Vikten är inte dokumenterad. Släktets arter lever 6-10 år eller mer i fångenskap.

Arten beskrevs 1842 som *Diplodactylus spinigerus* och flyttades senare till *Strophurus*. Släktets försvar är körtlar i svansen som sprutar en klibbig, illaluktande men ofarlig vätska mot en angripare. Svansen kan också kastas och växer långsamt ut igen i en ny och mindre vacker form. Djuren tål att bli betraktade, men lämpar sig inte för hantering.

Utbredning och livsmiljö

Strophurus spinigerus finns i sydvästra Australien, i delstaten Western Australia. Nominatformen lever längs den nedre västkusten och i inlandet, och typlokalen är ögruppen Houtman Abrolhos. *S. spinigerus inornatus* lever längre mot sydost, längs sydkusten och i delstatens inre delar, och den beskrevs från Frank Hann National Park.

Arten är endemisk för Australien, och nästan alla fynd ligger i kontinentens sydvästra hörn. Australien tillåter inte export av vilda kräldjur, så djur i handeln är uppfödda.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Strophurus spinigerus lever i skog och busksnår i sydvästra Western Australia. På dagen gömmer den sig i ihåliga grenar, under lös bark och i buskarnas täta grenar, och på natten jagar den på stammar och grenar och kommer ibland ned på marken när den ska ta sig från buske till buske. Arten är därför både trädlevande och delvis marklevande.

Klimatet i sydväst är medelhavslikt med varma, torra somrar och svala, regniga vintrar. De inre delarna av utbredningen är torrare med lågt busksnår. Dygnsvariationerna är stora, och arten är van vid både säsongsvariationer i temperatur och i fukt.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Strophurus spinigerus*. Skötseln bygger därför på de övriga piksvansgeckorna, som lever på samma sätt i buskar och träd och vars krav är väl kända, till exempel *Strophurus intermedius*, *Strophurus ciliaris* och *Strophurus williamsi*.

Arten utnyttjar utrymmet väl, så terrariet behöver inte vara stort. Ett par kan hållas i 30 × 30 × 45 cm (längd × bredd × höjd), och en hane med upp till fyra honor behöver mer plats. Höjden är viktigare än golvytan. I ett mycket stort terrarium har djuren svårt att fånga foderinsekterna innan kalkpudret gnuggats av.

Inred med grenar i svansens tjocklek, placerade lodrätt, vågrätt och på sned, och med bark eller korkrör som gömställen. Torra grästuvor ger extra skydd. Botten är en blandning av sand och jord med ett lager torra löv, eller bara sand i ett lager på 1-2 cm. Ge ett lätt fuktigt gömställe i ena änden, så att ömsningen går lätt. Terrariet ska vara väl ventilerat, och djuren klättrar också på glas och vilar gärna där vägg och lock möts.

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 25-30 °C, och på en gren högt upp ska det finnas en solplats på 30-32 °C. På natten stängs värmen av, och temperaturen får sjunka till 18-25 °C. På vintern kan vuxna djur få något svalare dagar på 24-29 °C och nätter ned till cirka 18 °C, men ungar ska ha värme hela året.

Använd en svag spotlampa med termostat över en gren, och mät temperaturen med en digital termometer både upptill och nedtill. Perioder över 35 °C torkar ut och stressar djuret.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara måttlig, cirka 40-60 %, och terrariet ska torka upp helt under dagen. Spraya lätt på grenar och väggar två kvällar i veckan, så att djuren kan dricka droppar, och låt botten torka emellan. På morgonen ska det nästan inte synas några vattendroppar. En låg skål med friskt vatten skadar inte. Ett ständigt vått terrarium ger mögel och hudproblem hos en art från ett torrt klimat.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten solar sig i naturen bland de tunna grenarna, så UVB är en fördel. Använd ett T5 HO-rör med 6 % UVB ovanför nätlocket, så att UV-indexet på de översta grenarna ligger kring 1-3 (Ferguson-zon 2), med skugga i andra änden. UVB minskar risken för benskörhet och för äggläggningsproblem hos honorna. Låt ljuset vara tänt cirka 14 timmar på sommaren och 6-10 timmar på vintern, styrt av en timer. Natten ska vara mörk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen lever släktet av leddjur: spindlar, kackerlackor, syrsor, skalbaggar, termiter och deras larver. I terrariet passar små syrsor, kackerlackor, nattfjärilar, flugor och vaxmott-larver. Foderdjuren ska vara cirka 60 % av huvudets storlek. För stora bytesdjur är särskilt en risk för ungar.

Vuxna matas var fjärde till sjunde dag på sommaren och var sjunde till tionde dag på vintern, då de kan gå perioder utan att äta. Ungar matas varannan till var fjärde dag hela året. Pudra fodret med kalk och ett multivitaminpreparat vid varannan till var tredje utfodring.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Strophurus spinigerus är ett djur man tittar på, och den bör inte hanteras mer än absolut nödvändigt. Den kan spruta sin klibbiga, illaluktande vätska och kan tappa svansen, så ta aldrig tag i svansen.

På dagen sitter den ofta stilla i gömställe eller på en gren med huvudet nedåt, och i skymningen blir den aktiv. Håll ett enskilt djur, ett par eller en hane med upp till fyra honor, aldrig två hanar tillsammans.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har tydliga hemipenisbucklor och förstorade sporrar vid kloaken. Ungar kan könsbestämmas vid 6-12 månaders ålder, när bucklor visar sig hos hanarna. Könsmognaden inträder vid 12-24 månader. Honan ska ha nått cirka 80 % av den vuxna kroppslängden innan hon används i avel.

PARNING

Avelssäsongen löper från september till februari och kan förlängas när förhållandena är goda. En sval period behövs inte, men den kan sätta fart på förökningen: 8-10 veckor med färre timmars ljus, dagstemperaturer på 24-29 °C och nätter ned till cirka 18 °C, och sprayning bara en gång i veckan. Parningen börjar fyra till sex veckor efter att temperaturen åter är över 25 °C. Ett par eller en liten grupp kan också hållas tillsammans hela året.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger två ägg åt gången, mer sällan ett. Det går cirka 3-6 veckor mellan kullarna. Ge honan en äggläggningslåda med 5-10 cm lätt fuktig sand-torvblandning på terrariets botten. Äggen läggs helt nere i botten och är klibbiga vid läggningen, så sand som hänger fast ska inte rengöras bort. Efter tre till fyra kullar ska fodret minskas, så att honan inte utmattas. Hon kan lagra sperma, så en kull kan vara befruktad även om hanen har tagits bort.

INKUBATION

Flytta försiktigt äggen till en inkubationslåda med vermikulit eller perlit blandad med vatten 1:1 efter vikt, utan att vända dem. Vid 27-30 °C kläcks äggen efter cirka 45-60 dagar. Äggen växer kraftigt under tiden och kan bli nästan genomskinliga strax före kläckningen. Låg lufttemperatur och för hög fukt ökar risken för svampangrepp och kläckningsproblem. Temperaturens betydelse för könet är inte undersökt för arten.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna tas bort från kläckningslådan efter ett dygn. Håll dem i små, väl ventilerade lådor med grenar, ett gömställe på botten och en ljum solplats. Bottenmaterial behövs inte. Ge de minsta foderinsekterna, pudrade med kalk, och mata varannan till var fjärde dag. UVB minskar risken för benskörhet. Väg ungarna regelbundet, och skilj dem om en unge blir trängd.

Hälsa och vanliga misstag

De typiska problemen är desamma som hos andra piksvansgeckor:

- För hög värme under längre tid ger uttorkning och aptitlöshet. Se till att djuret kan dra sig undan från solplatsen.
- Brist på kalk och D3 hos ungar och avelshonor ger mjuka käkar och krokiga lemmar. Använd kalk och UVB.
- Äggläggningsproblem hos utmattade honor, om de lägger för många kullar.
- Förstoppning eller ryggskador hos ungar, om foderinsekterna är för stora.
- Problem med hudömsningen, om luften är för torr. Ge ett fuktigt gömställe.

- Mögel och hudproblem, om terrariet är ständigt fuktigt.

Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ned i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slappt.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/geckor/strophurus-spinigerus